

Budapestre vonatkozó újságcikkek

389. 6

Szerző: .....

Cím: *A főváros költségvetése*

Forrás: *Népszava*

Bp.

1916 I. 13

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Idő

"1916"

Személy

Helyszám

A főváros költségvetése.

***

A közgyűlés általánosságban elfogadta az 1916-i költségvetést. Javaslatok új jövedelmi források nyitására. — A vigalmi adó.

Szerdán délután a főváros törvényhatósági bizottsága közgyűlést tartott, amelynek legfontosabb tárgya az 1916. évi költségvetés volt. Ezzel a nagy és fontos ügygel a közgyűlés nem sokat teketóriázott: általánosságban a szokott gyorsasággal letárgyalta és elfogadta a költségvetést. A pénteki folytatólagos közgyűlésen következik majd a részletes tárgyalás. Talán majd akkor találkozunk a böles és tisztességes takarékosagra való törekvéssel. Ez nagyon kívánatos, mert a mi szerény véleményünk szerint nemcsak adóemeléssel és új adók teremtésével kell a költségvetési egyensúly helyreállítására törekedni, hanem a fölösleges és káros kiadási tételek törlésével, bizonyos kiadások redukálásával vagy megszüntetésével is.

Az általános tárgyalás során a főlshólalók nagyrészt ismételték a pénzügyi bizottság minapi ülésében már hallott reformjavaslatokat. Mindezek a javaslatok csak a háboru után kerülhetnek megvalósításra. De dr. Vázsonyi Vilmos tett egy nagyon aktuális javaslatot is: az élvezeti (vagy vigalmi) adó behozatalát kívánta. Ez — úgy látszik — hamarosan meg is fog valósulni.

... A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

A napirend során vita nélkül fogadta el a

közgyűlés a tanácsnak azt a javaslatát, hogy közlelmzési célokra 22 milliónyi folyószámlaköltséont vehessen föl a főváros.

A főváros 1916. évi költségvetésének tárgyalása következett. A költségvetéshez, amely 19½ millió deficittel zárul,

Heteés Antal szóltott hozzá elsőnek. Azt mondta, hogy a fővárosnak joga van a kormányzat szemben igényekkel föllépni annak az összegnek a tekintetében, amelyen 40 év óta állami célokra kiadott. Határozati javaslatot nyújtott be, hogy a közgyűlés utasítsa a tanácsot, hogy részletezve állítsa össze azokat a kiadásokat, amelyeket a főváros 42 év óta állami föladatakra eszközölt és ez összeg megtérítésére tegyen három hónap alatt előterjesztést. Ezután kifogásolta a tisztviselőknak a közönséggel szemben tanusított, nem mindig udvarias magatartását. Azután még két határozati javaslatot nyújtott be. Az egyik arról szólt, hogy a tanács ellenőrizze a gyári és ipari termékek árusítását; a másik pedig arra vonatkozóan kívánt előterjesztést a tanácstól, hogy a főváros közzgazdasági és közlelmzési osztályai milyen mértékben létesítenek szerves összefüggést a közzgazdasági intézményekkel és szervezetekkel.

Szalai Mihály nem hiszi, hogy a kormány megtérít a fővárosnak valamit. Arról kell gondoskodni, hogy saját lábunkon álljunk meg. Takarékoskodni kell vagy személyzeti vagy anyagi téren. Központi anyagbeszerzést és ellenőrzést és e teendőkre a közgyűlésnek a bevonását is kívánja. A másik indítványa a jövedelemnek oly módon való szaporítására vonatkozott, hogy a pótdadó emelésére egyáltalában ne kerüljön a sor, hanem oly adórendszerre kell áttérni a legmagasabb adóalapnál, az ingatlan-adónál, amely nemcsak jövedelemszapo-

rodast biztosít, hanem a lakási és megélhetési viszonyokat is megjavítja. Ez a rendszer: a földértékadó behozatala, amelyet a német és különösen a porosz városok már eredményesen kipróbáltak.

Dr. Glücksthal Samu szerint azt kívánni az államhatalomtól, hogy rekompenzálja a fővárost, teljesen meddő dolog, mert a háboru után első sorban az állam a saját háztartását kell, hogy rendbehozza és minden valószínűség szerint egész új adórendszerre kell áttérni. Miután a fővárosi törvény hamaros megváltoztatására sor nem kerülhet, más eszközök-höz kell folyamodni, hogy a jövedelmeket szaporítsuk. Ezt a célt szolgálja a következő határozati javaslat: A közgyűlés elhatározza: 1. hogy fölir a kormányhoz a fővárosi törvény vonatkozó intézkedésének olyirányu novellálás módosításának kezdeményezése iránt, amely szerint a székesfőváros adórendszerében a progresszivitás alkalmazható legyen; 2. a közgyűlés a tanácsot utasítja, hogy a világitás céljaira szolgáló villamossági áram és a légszusznek fogyasztására vonatkozó adót sürgősen vegye tárgyalás alá.

Dr. Vázsonyi Vilmos megállapítja, hogy a nagy városok költségvetése éppen úgy, mint az országok költségvetése is úgy fejlődik, hogy a városok fejlődésével karöltve jár a kiadások emelkedése. Ezen a téren nincsen statuálás, mert mindig új, meg új föladatak várnak megoldásra. A nagy városok az ujkor produktumai, ezekben tódu a proletariátus, ugy hogy a nagyvárosok problémái folyton nehezebbek lesznek. Ez így van az egész világon. A kommunizálás tisztán ezért terjedt el mindenfelé, mert az elmaradt adórendszerek mellett nem lehetett egyes monopóliumokat magánkezekben hagyni, hanem a városok részére kellett ezekből új bevételi forrásokot teremteni. A költségvetés elbírálásánál meg kell vizsgálni azt is, mennyiben okozta a deficitet a háboru és itt meg kell állapítani, hogy a deficit legnagyobb része igenis a háboru következtében állott elő. Szólt azután a városi pótlékról, mint jövedelmi forrásról, amely már rég megbukott volna, ha annak idején a háztulajdonosok a házbérek emelkedése folytán segítségére nem jöttek

volna a városnak, mert ezzel emelkedett a pótlék nagysága.

Ezek mellett a bajok mellett bizonyos az is, hogy egyes, most átvett üzemek nem lehettek jövedelmezőek a háboru miatt. Ezek közé tartozik elsősorban az omnibusz, de ilyen a Városi villamos vasut is. E tekintetben az a véleménye, hogy a vasutat mai állapotában meg hagyni nem lehet. Van arra mód, hogy vagy a vonalrendszer fejlesztése, vagy helyes tarifarevizio mellett a mai deficitet, amelyet a vállalatnál szenved a város, eltüntessék. A város jövedelmét nem a kormánytól való koldulásban látja, hanem abban, hogy a városoknak meglegyen pénzügyi önállóságuk és úgy rendezhessék be adózási rendszerüket, hogy mellett olyan biztossággal számíthassanak a bevételek állandóságára és hűségére, mint a kiadásokéra.

Nem tartja helytállónak, ha a költségvetési deficitet 20 millióban állapítják meg, amennyiben azt tényleg a háboru okozta. A deficit csak az, amit a fölvelt vagy fölveendő adósságok évi törlesztésére kell majd fordítani. Ezért azt csak háboru után lehet megállapítani, de bizonyos, hogy ez az összeg sokkal kevesebb lesz 20 milliónál. Az állam természetesen bizonyos új jövedelmi forrásokat fog teremteni, hogy a deficitet eltüntesse. De a jövedelmi források nem lesznek erre elegendők és valószínű, hogy az állam új monopóliumokhoz is fog folyamodni. Szóval, ha az állam átalakítja az adórendszerét, valószínűleg vagyoni és jövedelmi adó kombinációja alapján, mi lesz akkor képe a főváros háztartásának? Erre nézve már ízelítőt kaptunk a hadi jövedelemadónál, amelyből a főváros egymaga annyit fizetett, amennyit eredetileg az egész országtól vártak, de ennek ellenére azzal a kormány nem törődött, hogy a főváros miből fődözi óriási szociális terheit.

A mai helyzet tarthatatlan és ezért vagy a jövedelmi és egyéb fejlődőképes adóknál pótladót kell fizetnie, vagy pedig a városoknak önálló pénzügyi kezelést kell lehetővé tenni. De már ma is tiltakozni kell az ellen, hogy a

városokat az állam kénye-kedvének szolgál-tassák ki és nyomorba taszítsák. Van egy kérdés, amely bár pénzügyileg kisjelentőségű, de mégis a háboru alatt is elintézendő és ez az *életi adónak a behozatala*. Aki a háboru alatt mulat és erre ideje! kedve és gazdasági ereje van, annak kell, hogy kedve legyen megfizetni a csekély adót is. A színházak, a mozik, az orfeumok, a mulatóhelyek stb. mind megfizethetik ezt az adót. Indítványozta, hogy ennek az adónak a behozatalára a tanács a legsürgősebben dolgozzon ki javaslatot. (Zajos éljenzés.)

Dr. Bárczy István polgármester kijelenti, hogy a költségvetésről részletesen megemlékezett már a pénzügyi bizottságban. Ezért most nem reflektál bővebben erre. Az indítványok ellen, amelyeket fölvetettek, általában nincsen kifogása, hiszen előkészítés végett a tanácshoz kerülnek. A jövedelem szaporítására vonatkozó előterjesztéseket ne egyenkint tárgyalják azonnal, kivéve Vázsonyinak a vígalmi adóra vonatkozó indítványát. A deficitre vonatkozólag újabban csak azt hangsúlyozza, hogy *maiden teljességgel a háborunak* s a háborut megelőző gazdasági válságnak lehet tulajdonítani. A jövőre vonatkozólag nem az a fontos nekünk, hogy a kormány milyen pénzügyi, hanem, hogy milyen közgazdasági politikát fog folytatni. *A hidvám eltörlését* a tanács is kívánatosnak tartja és azt hiszi, hogy bele kell kapcsolni ezt is az egész financiai programba.

Ezután a közgyűlés általánosságban elfogadta a költségvetést és a vita során fölmerült indítványokat a tanácshoz utalta.

Az elnök ezután kihirdette a választás eredményét. Leadtak összesen 249 érvényes szavazatot. A tiszti alügyészi állásra dr. Petzrik Jenő, dr. Eszéry László, dr. Borbás Gáspár és dr. Szemethy Károly kapták a szavazatok többségét. A polgármester ezeket megválasztott tiszti alügyészeknek jelentette ki.

A közgyűlést *péntek délután* 4 órakor folytatják.